Форма для попередньої державної реєстрації хімічних речовин

Відповідно до вимог Технічного регламенту щодо безпечності хімічної продукції, суб’єкти господарювання (виробники, імпортери, постачальники та інші оператори) мають пройти процедуру попередньої державної реєстрації існуючих хімічних речовин у рамках перехідних положень цього регламенту.

Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України розроблено уніфіковану форму для проведення попередньої державної реєстрації. Вона спрямована на спрощення процедури та забезпечення єдиного підходу до заповнення і подачі відповідних повідомлень.

 Для проходження процедури форму слід надсилати на електронну адресу: **reach@mepr.gov.ua**
 Ознайомитися з формою можна за посиланням: *Попередня державна реєстрації хімічних речовин – Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України*

Уніфікована форма повідомлення про класифікацію небезпечності

Міндовкілля оприлюднило уніфіковану форму повідомлення про класифікацію небезпечності хімічної продукції
На виконання вимог Технічного регламенту класифікації

небезпечності, маркування та пакування хімічної продукції Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України затвердило уніфіковану форму повідомлення про класифікацію та інформацію про небезпеку.
Ознайомитися з формою можна на офіційному сайті Міндовкілля за посиланням:
 Повідомлення про класифікацію небезпечності та інформацію про небезпеку – Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України

ECHA оцінює заміну етанолу у біоцидних продуктах

Європейське агентство з хімічних речовин (ECHA) **розпочало консультацію** для виявлення потенційно безпечніших альтернатив **етанолу (EC 200-578-6, CAS 64-17-5)** у наступних категоріях біоцидних продуктів:

 Засоби для гігієни людини
 Дезінфекційні засоби (не для прямого застосування на людях)
 Засоби для дезінфекції поверхонь, що контактують з харчовими продуктами та кормами

 Докладніше: Перейти на сайт ECHA

ECHA переглядає класифікацію

DCBTS: подробиці

Європейське агентство з хімічних речовин (ECHA) проводить консультацію щодо гармонізованої класифікації та маркування речовини **N,N-дициклогексилбензотіазол-2-сульфенамід (DCBTS).**

 Інформація про речовину:

- **Назва:** N,N-Dicyclohexylbenzothiazole-2-sulphenamide
- **ЕС-номер:** 225-625-8
- **CAS-номер:** 4979-32-2
- **Країна-декларант:** Німеччина
- **Статус у Додатку VI Регламенту CLP:** Очікується оновлення
- **Запропоновані зміни:** Декларант запропонував оновлену класифікацію, яка може змінитися до моменту ухвалення думки Комітетом RAC.

 Класи небезпеки, які обговорюються: PBT/vPvB (персистентні, біоакумулятивні та токсичні / дуже персистентні та дуже біоакумулятивні речовини), а також EUH441.

 Посилання:

- Консультація на сайті ECHA
- Реєстр намірів щодо класифікації та маркування

Мікропластик: дрібні частинки — велика проблема

Пластик значно полегшує наше життя — він легший, дешевший і часто більш практичний, ніж альтернативні матеріали. Проте, якщо пластикові відходи **не утилізуються належним чином**, вони можуть потрапляти в довкілля, де залишаються століттями,

поступово розпадаючись на дедалі дрібніші частинки.

Ці маленькі частки (зазвичай менші за 5 мм) називаються **мікропластиком**, і вони становлять серйозну проблему.

🔍 Що таке мікропластик?

Мікропластик – це тверді пластикові частинки, що складаються із сумішей полімерів і функціональних добавок. Вони також можуть містити залишкові домішки.

🌊 Як утворюється мікропластик?

- ♻️ **Ненавмисно:** при розкладанні або зношуванні великих пластикових предметів (автомобільні шини, синтетичний текстиль, пластикові пакети тощо).
- 🧴 **Цілеспрямовано:** додається до косметичних засобів, таких як скраби для обличчя або тіла, де використовується у вигляді **експоліантних мікрогранул**.

Через свої малі розміри мікропластик потрапляє у **водні ресурси, ґрунт, повітря**, а також у харчовий ланцюг, впливаючи на екосистеми та здоров’я людини.

🔬 Дослідження показують, що мікропластик було виявлено навіть у **питній воді, морепродуктах і снігу в Арктиці**. Однак його довгостроковий вплив на людський організм ще вивчається.

🛡️ Як зменшити вплив мікропластику?

- 🚫 Зменшувати використання одноразового пластику.
- 🌿 Вибирати натуральні тканини замість синтетичних.
- 🧼 Уникати косметики з пластиковими мікрогранулами.
- ♻️ Правильно утилізувати пластикові відходи.

Невидима загроза: що потрібно знати про руйнівників ендокринної системи?

🔹 Що таке руйнівники ендокринної системи (РЕС) та як про них дізналися?

РЕС – це хімічні речовини, які можуть втручатися в роботу гормональної системи, спричиняючи шкідливі наслідки як для людей, так і для дикої природи.

Термін «**руйнівник ендокринної системи**» з’явився у 1991 році на конференції **Wingspread Conference Center** у США. Перші наукові роботи про ці речовини з’явилися на початку 1990-х. Дослідниця **Тео Колборн** у 1993 році опублікувала статтю, в якій заявила, що певні хімічні речовини можуть порушувати розвиток ендокринної системи та викликати довготривалі наслідки.

Наукові дискусії тривали до кінця 1990-х років, але врешті експерти дійшли згоди: **РЕС становлять небезпеку** як для дикої природи, так і для здоров’я людей.

Гормони відіграють ключову роль у функціонуванні організму, забезпечуючи зв’язок між нервовою системою та такими процесами, як **ріст і розвиток**, **імунітет**, **обмін речовин**, **репродуктивна функція** та **поведінка**.

🔹 Ендокринна активність vs. ендокринне порушення

Деякі речовини можуть взаємодіяти з гормональною системою, але не спричиняти негативних ефектів. Такі сполуки називають **гормонально активними речовинами**. Однак межа між звичайною ендокринною активністю та порушенням роботи гормональної системи не завжди чітка, оскільки деякі ефекти можуть проявитися лише через певний час.

🌍 Джерела РЕС

Широкий спектр як природних, так і синтетичних речовин може спричиняти ендокринні порушення. У деяких випадках наслідки впливу таких речовин виявляються лише через роки після контакту. Наприклад, вплив ендокринних руйнівників на плід у період внутрішньоутробного розвитку може призводити до порушень здоров’я в дорослому віці та навіть у наступних поколінь.

🐾 Вплив на дику природу

У природних екосистемах РЕС впливають на **молюсків, ракоподібних, риб, рептилій, птахів і ссавців**. У деяких видів спостерігається **порушення репродуктивної функції**, що може призводити до скорочення популяцій.

Риби, які контактували з РЕС у стічних водах, показували зниження рівня серотоніну та ознаки фемінізації.

🧑‍⚕️ Вплив на здоров’я людини

Дослідження у сфері громадського здоров’я вказують, що ендокринні руйнівники можуть бути причиною негативних змін у людській популяції, зокрема:

- 🧬 **Зниження кількості сперматозоїдів** у чоловіків.
- ⚠️ **Підвищена частота вроджених аномалій** статевих органів у новонароджених хлопчиків.
- 🎗️ **Зростання кількості випадків раку**, чутливого до гормонів (наприклад, рак молочної залози або простати).
- 🧠 Можливі зв’язки з порушенням **нейророзвитку та сексуальної поведінки** (потребує подальших досліджень).

🔬 Відомі випадки впливу на людей

🧪 **Скандал із препаратом DES**
Діетилстильбестрол (DES) — синтетичний естроген, який призначали вагітним жінкам у 1947–1970 роках, щоб

знизити ризик викидня. Лише через десятиліття було виявлено, що діти, народжені після прийому DES, мали **високий ризик розвитку раку статевих органів та порушень репродуктивної системи**.

Хоча концентрація ендокринних руйнівників у навколишньому середовищі нижча, ніж у випадку з DES, цей випадок демонструє довгострокові ризики впливу гормонально активних речовин.

⚖ Регулювання руйнівників ендокринної системи

У рамках **REACH** руйнівники ендокринної системи визнаються як **речовини, які спричиняють дуже серйозне занепокоєння**, нарівні з хімічними речовинами, які спричиняють рак, мутації чи токсичність для репродуктивної системи. Мета – **мінімізувати їх використання та поступово замінювати на безпечні альтернативи**.

Керівництво щодо ідентифікації руйнівників ендокринної системи

Європейська Комісія доручила **Європейському хімічному агентству (ECHA)** та **Європейському агентству з безпеки харчових продуктів (EFSA)**, за підтримки Об’єднаного дослідницького центру (JRC), розробити спільний документ для визначення ендокринних руйнівників у рамках **Регламенту про засоби захисту рослин (EC No 1107/2009)** та **Регламенту про біоциди (EU No 528/2012)**.

Керівний документ вже опублікований у EFSA Journal.

Обмін досвідом та надання технічної допомоги Україні

Ці питання обговорювали у Стокгольмі під час робочих зустрічей фахівців Міндовкілля із представниками Шведського агентства з охорони навколишнього середовища, SALAR International, Шведської асоціації переробки та управління відходами, Шведського хімічного агентства (KEMI) та Шведського агентства з міжнародного співробітництва (Sida).

Під час зустрічі учасники погодили запуск нового проєкту міжнародної технічної допомоги для України – **“Institutional cooperation on EU-accession in the environment and waste sector” (ENSU27)**. Бюджет проєкту становить близько **4 млн євро**. Він реалізовуватиметься до 2027 року та включатиме наступні напрямки співпраці:

🇪🇺 Євроінтеграція

- Шведські експерти допоможуть Україні підготуватися до участі у двосторонній зустрічі з Європейською Комісією у рамках офіційного скринінгу та переговорного процесу за **розділом 27 “Довкілля та зміна клімату”**.
- Спільно працюватимуть над аналізом європейських актів та підготовкою обґрунтувань щодо потенційно необхідних Україні перехідних періодів для їх імплементації.
- Вивчатимуть досвід інших країн у цих питаннях та розроблятимуть плани впровадження європейських норм та стандартів.

♻️ Управління відходами

- Експерти проєкту працюватимуть із органами місцевого самоврядування та органами державної влади для реалізації **Національного плану управління відходами** в Україні.

- Проєкт передбачає активну роботу із чотирма кластерами в Україні: **Івано-Франківська, Одеська, Харківська та Полтавська області**.
- Співпрацею буде охоплено **38 українських громад**, які обмінюватимуться досвідом з **40 шведськими муніципалітетами** та **16 операторами управління відходами**.

⚗ Хімічна безпека

- Проєкт сприятиме впровадженню європейського законодавства, зокрема **Мінаматської та Стокгольмської конвенцій**.
- Передбачено створення **реєстру хімічних речовин** та його інтеграцію із європейським реєстром.
- Наразі в ЄС у рамках **технічного регламенту REACH** зареєстровано понад **24 500 хімічних речовин**, з яких **понад 240 є особливо небезпечними**.

Реформа законодавства України у сфері забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією

У сучасному світі, де хімічна промисловість є одним з ключових ланок економіки, питання безпеки використання хімічних речовин набуває особливої актуальності. Україна, крокуючи в ногу з часом, вирішила кардинально оновити свій підхід до забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією.

Реформа законодавства у цій сфері стала не просто відповіддю на виклики сучасності, але й знаковим кроком назустріч забезпеченню здоров’я населення та захисту довкілля. Зміни, що були внесені, відображають глобальні тенденції та міжнародні стандарти, адаптовані до української реальності.

В центрі цієї трансформації – новий закон, що став кульмінацією зусиль держави у сфері хімічної безпеки, відкриваючи нову сторінку в історії управління хімічними речовинами в країні.

Закон України “Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією” регулює відносини, пов’язані з забезпеченням хімічної безпеки та управлінням хімічною продукцією. Закон встановлює важливі вимоги та процедури, пов’язані з забезпеченням безпеки та контролю за хімічною продукцією в Україні.

Він включає в себе вимоги щодо державного нагляду та контролю, встановлює процедури реєстрації хімічних речовин, включаючи подання заяви про проведення державної реєстрації, вимоги до додаткових документів, що подаються разом із заявою, та процедури прийняття рішень щодо державної реєстрації, вимоги до проведення оцінки безпечності хімічних речовин та оцінки ризиків, механізм встановлення обмежень використання для небезпечних хімічних речовин, а також вимоги до здійснення моніторингу загроз хімічній безпеці. Закон визначає процедури підготовки до контр-терористичних заходів відповідно до аналізу загроз та уразливості цільових об’єктів, виведення з

ринку особливо небезпечних хімічних речовин.
Закон встановлює вимоги до оцінки безпечності хімічних речовин, включаючи проведення оцінки небезпечності, оцінки впливу хімічних речовин на здоров’я людини та довкілля, оцінки ризиків використання небезпечних хімічних речовин у виробничому процесі та визначення відповідних заходів щодо мінімізації (контролю) ризиків .
В цілому, цей закон встановлює важливі процедури та вимоги для забезпечення безпеки та контролю за хімічною продукцією в Україні, спрямовані на зменшення негативного впливу хімічних речовин на довкілля та здоров’я населення.
Закон вводить численні визначення, такі як «хімічна речовина», «небезпечна хімічна речовина», «особливо небезпечна хімічна речовина», «отруйна хімічна речовина», «оцінка безпечності хімічних речовин», «оцінка ризиків», та інші. Процедури та вимоги Закону тісно пов’язані з цими термінами та їх застосуванням.
Закон регулює відносини, пов’язані із забезпеченням хімічної безпеки та управлінням хімічною продукцією, включаючи діяльність уповноважених центральних органів виконавчої влади, інших органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних і фізичних осіб – підприємців, суб’єктів наукової та науково-технічної діяльності.
Дія Закону поширюється на діяльність, пов’язану з виробництвом, зберіганням, імпортом, експортом, обігом, використанням хімічної продукції, обробленням її відходів. Закон не стосується виробництва та використання ліків, наркотиків, пестицидів, косметики та інших продуктів, які використовуються в медицині та інших галузях, а також продуктів, пов’язаних з тютюновою продукцією, так як ці сектори регулюється окремим законодавством (або будуть в майбутньому).
Законодавство України у сфері забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією визначається рядом нормативних документів, серед яких основним є зазначений Закон, що регламентує основні відносини у цій сфері. Це включає Конституцію України, Кодекс цивільного захисту, закони про

охорону навколишнього середовища, оцінку впливу на довкілля, охорону праці, санітарне та епідемічне благополуччя населення, дозвільну систему у сфері господарської діяльності, державний нагляд у цій сфері, національну безпеку та інші.
Відносини регулюються строго згідно з цим Законом, і внесення змін до нього можливе лише через прийняття окремих законів. Закон встановлює порядок оцінки безпеки хімічних речовин, їх класифікації за ступенем небезпечності, заборони чи обмеження використання, а також виведення з ринку особливо небезпечних хімічних речовин. У випадку суперечностей між нормами цього Закону та спеціальними законами, перевагу мають норми цього Закону.
У сфері забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією в Україні впроваджується новий підхід, що базується на ряді ключових принципів, які мають на меті гармонізацію екологічних, економічних, та соціальних аспектів. Основні засади охоплюють пріоритетність хімічної безпеки, сталий розвиток, мінімізацію ризиків для здоров’я людей та довкілля, науково обґрунтоване вирішення проблем, координацію дій урядових структур, прозорість інформації, соціальний захист та застосування міжнародного досвіду.
Цей підхід передбачає, що вимоги хімічної безпеки мають абсолютний пріоритет і є обов’язковими для дотримання всіма учасниками, включаючи господарську, управлінську та інші види діяльності, пов’язані з хімічною продукцією. Захист довкілля від антропогенного впливу, забезпечення безпеки життя та здоров’я людей, відшкодування шкоди, завданої порушенням законодавства, а також гарантування соціального захисту працівників, що постраждали на виробництві, стають ключовими аспектами цієї політики.
Унікальність нового підходу полягає також у тому, що він спирається на координацію дій на різних рівнях управління та інтегрує наукові та технологічні досягнення для забезпечення хімічної безпеки. Важливим елементом є доступність інформації про стан хімічної безпеки, що дозволяє громадськості бути поінформованою про можливі ризики та заходи реагування на хімічні інциденти. Окрім того, залучення світового досвіду та

інновацій сприяє підвищенню промислової безпеки та розвитку хімічної промисловості на основі передових технологій.
Україна взялася серйозно за питання хімічної безпеки, передбачаючи створення (або призначення існуючого міністерства) спеціального центрального органу виконавчої влади для керування цим важливим напрямком.
Наразі питання створення або призначення органу обговорюється в Кабінеті Міністрів України: цей орган буде або новостворeним агентством або службою при Кабінеті Міністрів України, або підпорядкованому Міндовкілля, або ж Міндовкілля буде призначене для виконання його функцій.
Цей орган буде відповідати за велику частину завдань і функцій, пов’язаних з безпечним використанням хімічних речовин і продукції. Він має забезпечувати, щоб все, що пов’язано з хімічними речовинами – від їх виробництва до утилізації – відбувалося з мінімальним ризиком для людей та довкілля.
Ця майбутня структура – справжній координатор і вартовий хімічної безпеки в країні. Вона працюатиме на те, щоб правила були чіткими, а контроль за їх дотриманням – суворим. Це означає, що кожен, хто працює з хімічними речовинами, від великих заводів до невеличких лабораторій, повинен буде дотримуватися правил, що гарантують безпеку всіх нас.
Цей спеціалізований орган влади – справжній мультиінструмент у сфері хімічної безпеки. Він керує всім: від розробки великих стратегій і планів до деталей, як-от видача дозволів на небезпечні речовини або моніторинг їх використання. Також цей орган стежить за тим, щоб усі рівні управління – від національного до регіонального – працювали злагоджено та ефективно.
Ось деякі з його ключових завдань:
• Розробка і реалізація державної політики у сфері хімічної безпеки.
• Випуск і контроль дозволів на використання небезпечних хімічних речовин.
• Реєстрація хімічних речовин та управління інформацією про них.
• Підготовка заходів для запобігання хімічним аваріям і

зниження ризиків.
• Стеження за загрозами хімічній безпеці та інформування громадськості про потенційні небезпеки.
• Управління даними про хімічні речовини, включаючи їх класифікацію та небезпечність.
Окрім того, цей орган відіграватиме ключову роль у навчанні та інформуванні громадськості про потенційні ризики та способи захисту від них. Він також відповідатиме за інформаційне та координаційне реагування на будь-які інциденти з хімічними речовинами, забезпечуючи швидке та ефективне вирішення проблем, щоб мінімізувати їх вплив на людей та довкілля.
У цілому, створення такого органу показує зобов’язання України дбати про здоров’я своїх громадян і берегти навколишнє середовище, роблячи кроки для безпечного та відповідального поводження з хімічними речовинами.
Цей орган також грає важливу роль у міжнародній співпраці, допомагаючи Україні виконувати міжнародні зобов’язання, зокрема щодо контролю за перевезенням ртуті та її сполук, а також у відповідності до міжнародних конвенцій про захист довкілля.
Завдяки цьому органу, Україна не просто краще захищає своїх громадян та довкілля від потенційних хімічних загроз, а й активно працює над тим, щоб бути на одній хвилі з міжнародними стандартами хімічної безпеки.
В Україні питання хімічної безпеки взято під суворий контроль з метою захисту здоров’я людей та довкілля. Для цього вживаються різноманітні заходи, які дозволяють не лише мінімізувати потенційні ризики, а й ефективно реагувати на можливі загрози. Серед головних напрямків діяльності – це забезпечення високого рівня охорони здоров’я громадян, що охоплює як забезпечення санітарних та епідеміологічних стандартів, так і захист працівників. Велика увага приділяється також охороні навколишнього природного середовища, адже здоров’я екосистем безпосередньо впливає на благополуччя людини.
Ключовою ланкою в системі хімічної безпеки є контроль за хімічною продукцією, що включає не тільки ретельний нагляд за

виробництвом та обігом хімікатів, але й впровадження міжнародних стандартів та норм. Це дозволяє гарантувати, що на ринку присутні лише ті хімічні речовини, які пройшли належну оцінку та визнані безпечними для здоров’я людей та навколишнього середовища.

Особлива увага приділяється безпечному поводженню з відходами, адже неправильне утилізування хімічних речовин може призвести до забруднення повітря, води та ґрунту. Тому держава створила систему, що забезпечує не лише ефективний збір та переробку відходів, а й їх безпечне знешкодження.

Важливим аспектом є також моніторинг загроз хімічній безпеці, що дозволяє оперативно виявляти потенційні ризики та запобігати можливим інцидентам. Для цього використовуються сучасні технології та методики, що забезпечують ретельний аналіз ситуації та вживання відповідних заходів.

Не менш важливою є інформаційна відкритість та доступність даних про хімічні речовини, що використовуються або знаходяться на розгляді. Це допомагає громадянам бути в курсі потенційних ризиків та заходів безпеки, а також сприяє відповідальному ставленню до використання хімікатів.

В умовах сучасного світу, де хімічна промисловість розвивається стрімкими темпами, питання хімічної безпеки стає дедалі актуальнішим. Україна, реалізуючи вищезазначені заходи, прагне не лише забезпечити належний рівень захисту своїх громадян та природи, а й гармонізувати своє законодавство з міжнародними стандартами, що є важливим кроком на шляху до інтеграції в світову спільноту та забезпечення сталого розвитку.

В епоху технологічного прогресу та зростання хімічної промисловості питання безпеки стає все більш актуальним. Одним із ключових аспектів у забезпеченні безпеки є оцінка потенційних ризиків, пов’язаних з виробництвом, імпортом та використанням хімічних речовин. Україна, розуміючи вагомість цього завдання, розробила комплексний підхід до оцінки безпечності хімічних речовин, що є фундаментальною основою реформи в сфері хімічної безпеки.

Процес оцінки безпечності включає в себе декілька важливих

етапів. Починається він з детальної оцінки небезпечності речовини, потім кількісно визначається її потенційний або реальний вплив на здоров’я людини та довкілля, і нарешті – оцінюються ризики в залежності від небезпечності та рівня впливу, враховуючи впроваджені заходи з мінімізації.
Перший етап включає класифікацію небезпечності хімічної речовини та встановлення безпечного рівня її впливу. Далі проводиться аналіз впливу хімічної речовини на людину та природу, що дає змогу виявити всі потенційні ризики.На основі отриманих даних розробляються та впроваджуються заходи щодо мінімізації ризиків, що дозволяє забезпечити необхідний рівень безпеки при використанні хімічних речовин у виробничому процесі. Важливим є також складання звіту про безпечність хімічної речовини, що є підтвердженням проведення всіх необхідних перевірок та оцінок.
Система управління ризиками у сфері хімічної продукції на основі ризик-орієнтованого підходу буде включати декілька важливих етапів, які забезпечать ефективне визначення та управління потенційними ризиками. Першочергово, буде встановлено безпечні рівні впливу хімічних речовин на здоров’я людей та довкілля для кожного конкретного виду використання, включаючи утилізацію відходів. Далі, спеціалісти визначатимуть дозу або концентрацію реального або прогнозованого впливу цих речовин, аналізуючи як виробничий процес, так і всі види їх використання. На основі отриманих даних буде проведено оцінку ризику: якщо вплив виявиться нижчим за безпечний рівень, ризик вважатиметься контрольованим, в іншому випадку – неконтрольованим. У випадку неконтрольованих ризиків будуть визначені конкретні заходи та засоби для їх зменшення або стримування, що застосовуватимуться під час виробництва та використання хімічної продукції. Після впровадження цих заходів відбудеться повторна оцінка ризиків з метою перевірки їх контрольованого статусу.
Цей циклічний процес оцінки та управління ризиками буде повторюватись до моменту, коли всі потенційні ризики будуть ефективно контрольовані, забезпечуючи тим самим високий рівень безпеки хімічної продукції для здоров’я людини та довкілля.

Оцінка безпечності стосується не лише нових, а й існуючих на ринку хімічних речовин, обсяг виробництва чи імпорту яких перевищує 10 тонн на рік. Такий підхід дозволяє систематично контролювати безпеку хімічних речовин та забезпечувати високий рівень захисту громадян та навколишнього середовища від впливу хімічних речовин у великих об’ємах. Система сконструйована таким чином, що саме великі та середні підприємства здійснять всю досить недешеву роботу по оцінці безпечності, а малотоннажні суб’єкти поступово (враховуючи передбачені ступінчаті перехідні періоди) під ’єднаються до сумісної реєстрації да використають результати без значних фінансових затрат.

Впровадження оцінки безпечності хімічних речовин перед державною реєстрацією є ще одним важливим кроком у зміцненні хімічної безпеки. Такий підхід не тільки підвищує відповідальність виробників та імпортерів, але й сприяє запобіганню потенційним загрозам на ранніх стадіях. Також слід відмітити, що вся відповідальність за оцінку безпечності лягає на суб’єктів господарювання, які повинні суттєво підготуватись до процедури державної реєстрації.

У майбутньому процес виявлення та реєстрації загроз хімічній безпеці буде відігравати все більш важливу роль у захисті громадського здоров’я та навколишнього середовища. Система моніторингу загроз хімічній безпеці буде постійно вдосконалюватися, щоб оперативно ідентифікувати потенційні ризики, походження яких варіюватиметься від забруднення довкілля до хронічних впливів на здоров’я людей. Завдяки цьому, виявлені загрози та заходи щодо їх мінімізації будуть ефективно вноситися до Реєстру загроз хімічній безпеці, забезпечуючи централізований контроль та управління ризиками.

Аналіз даних, отриманих під час моніторингу, дозволить класифікувати загрози за ступенем ризику та визначити оптимальні стратегії реагування. Цей процес не тільки виявить зв’язки між ризиками та їх джерелами, але й сприятиме розробці звітів, які будуть основою для вжиття заходів щодо мінімізації загроз.

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну

політику у сфері забезпечення хімічної безпеки, продовжуватиме щорічно підготовку звітів з пропозиціями щодо вдосконалення заходів контролю ризиків. Ці звіти стануть основою для координації дій між різними уповноваженими органами, що дозволить створити більш міцну систему захисту від хімічних загроз.

Участь у моніторингу загроз хімічній безпеці буде розширена за рахунок включення різноманітних органів виконавчої влади, які надаватимуть актуальну інформацію про потенційні ризики. Такий підхід забезпечить більш повне й всебічне розуміння ситуації та сприятиме розробці більш ефективних стратегій мінімізації ризиків, зробивши процес управління хімічною безпекою більш прозорим та ефективним.

Інформаційна система забезпечення хімічної безпеки, яка буде створена центральним органом виконавчої влади України, стане вирішальним елементом у вдосконаленні управління та контролю в сфері хімічної безпеки. Вона об’єднає інноваційні інформаційні технології для ефективного збору, оброблення, зберігання та розповсюдження даних про хімічні речовини, їх властивості, ризики та інциденти, пов’язані з ними. Ця система дозволить централізовано управляти інформацією, спростить доступ до неї для всіх зацікавлених сторін та значно підвищить рівень хімічної безпеки в країні. У майбутньому, коли Інформаційна система забезпечення хімічної безпеки буде повністю реалізована, вона включатиме кілька ключових підсистем, кожна з яких відіграватиме важливу роль у забезпеченні хімічної безпеки на національному рівні.

Перша підсистема – звітності – стане основою для збору та аналізу інформації про небезпечні властивості хімічних речовин, їх обсяги на ринку, а також про вплив цих речовин на здоров’я людей та довкілля. Ця підсистема дозволить зібрати дані про інциденти, пов’язані з хімічними речовинами, та ефективність вжитих заходів реагування.

Друга підсистема буде зосереджена на наданні адміністративних послуг, забезпечуючи суб’єктам господарювання доступ до необхідних дозвільних документів у електронному форматі. Це спростить процес отримання дозволів та підвищить прозорість

управління хімічною безпекою.
Третя підсистема – переліків та реєстрів – включатиме в себе реєстр загроз хімічній безпеці, Державний реєстр хімічних речовин, реєстр класифікації небезпек хімічних продуктів, а також переліки особливо небезпечних та отруйних речовин. Вона забезпечить централізований доступ до актуальної інформації про хімічні речовини, сприяючи кращому контролю та управлінню ризиками.
Кожна з цих підсистем буде тісно інтегрована з іншими, формуючи єдиний інформаційний простір, що дозволить ефективно вирішувати задачі в сфері хімічної безпеки. Завдяки цій системі, можливості для оперативного реагування на загрози хімічній безпеці, запобігання інцидентам та мінімізація наслідків будуть значно розширені, забезпечуючи високий рівень захисту громадського здоров’я та довкілля.
Класифікація небезпечності хімічної продукції здійснюватиметься на основі Узгодженої на глобальному рівні системи класифікації небезпеки та маркування хімічної продукції (GHS), що сприятиме стандартизації та уніфікації визначення рівнів небезпеки хімічних речовин і продукції на міжнародному рівні. В рамках цього процесу, хімічна продукція буде систематично оцінена та класифікована згідно з її потенційним впливом на здоров’я людини та довкілля.
Для кожного класу небезпечності визначатимуться специфічні критерії, які включатимуть диференціації, категорії, підкатегорії та типи небезпеки в межах кожного класу. Це дозволить забезпечити чітке розуміння ризиків, пов’язаних з кожною хімічною речовиною або продукцією, та сприятиме розробці відповідних заходів для їх забезпечення та контролю.
Наразі впроваджуються такі класи небезпечності GHS:
1) вибухова хімічна продукція;
2) легкозаймисті гази;
3) легкозаймисті аерозолі та аерозолі;
4) гази, які окиснюють;
5) гази, які перебувають під тиском;
6) легкозаймисті рідини;
7) легкозаймисті тверді речовини;

8) самореактивна хімічна продукція;
9) піроформні рідини;
10) піроформні тверді речовини;
11) хімічна продукція, яка самонагрівається;
12) хімічна продукція, яка при контакті з водою виділяє легкозаймисті гази;
13) рідини, які окиснюють;
14) тверді речовини, які окиснюють;
15) органічні пероксиди;
16) хімічна продукція, яка спричиняє корозію металів;
17) десенсибілізована вибухова хімічна продукція;
18) хімічна продукція, яка проявляє гостру токсичність у разі впливу на організм людини;
19) хімічна продукція, яка спричиняє ураження (подразнення) шкіри;
20) хімічна продукція, яка спричиняє серйозні пошкодження (подразнення) органів зору;
21) хімічна продукція, яка спричиняє сенсибілізацію (алергічну реакцію) у дихальних шляхах або на шкірі;
22) хімічна продукція, яка має мутагенні властивості;
23) хімічна продукція, яка має канцерогенні властивості;
24) хімічна продукція, яка проявляє токсичність для репродуктивної системи людини;
25) хімічна продукція, яка проявляє вибіркову токсичність для органів-мішеней та (або) систем органів за умови одноразового впливу;
26) хімічна продукція, яка проявляє вибіркову токсичність для органів-мішеней та (або) систем органів за умови багаторазового впливу;
27) хімічна продукція, яка спричиняє небезпеку токсичної аспірації;
28) хімічна продукція, яка проявляє токсичність для водних біоресурсів;
29) хімічна продукція, яка руйнує озоновий шар.
Але, законодавство чекають суттєві зміни та з великим перехідним періодом до 2026 року (одночасно з впровадженням їх в ЄС) будуть додані ще 4 класи небезпечності:

– хімічна продукція, яка спричиняє руйнування ендокринної системи людини;
– хімічна продукція, яка спричиняє руйнування ендокринної системи організмів довкілля;
– хімічна продукція, яка є стійкою, біоакумулятивною і токсичною для довкілля, або дуже стійкою і дуже біоакумулятивною;
– хімічна продукція, яка є стійкою, мобільною і токсичною для довкілля, або дуже стійкою і дуже мобільною.
Виробники та імпортери зобов’язані будуть проводити класифікацію небезпечності хімічної продукції до її введення в обіг на ринку, подаючи відповідні дані до центрального органу виконавчої влади. Це забезпечить наявність актуальної та об’єктивної інформації про потенційні ризики, сприятиме прозорості та підвищенню загальної безпеки використання хімічних речовин.
Маркування та пакування хімічної продукції, що виробляється або надається на ринку, відіграватиме ключову роль у забезпеченні безпеки та інформуванні користувачів про потенційні ризики. Використання Узгодженої на глобальному рівні системи класифікації небезпеки та маркування хімічної продукції (GHS) дозволить стандартизувати інформацію, що наноситься на упаковку, забезпечуючи чітке та зрозуміле сприйняття небезпечних властивостей продукції.
Маркування включатиме в себе назву постачальника, ідентифікатор продукції, піктограми небезпеки, сигнальні слова, види небезпечного впливу та попередження про небезпечний вплив. Це забезпечить користувачам візуально надання важливої інформації, необхідної для безпечного поводження з хімічною продукцією.
Упаковка хімічної продукції повинна буде відповідати строгим вимогам безпеки, запобігати випадковому вивільненню продукції та бути стійкою до взаємодії з хімічними речовинами. Конструкція упаковки має забезпечувати її міцність та цілісність протягом усього часу використання продукції.
Важливим аспектом є те, що упаковка не повинна приваблювати увагу дітей або бути схожою на упаковки продуктів харчування

чи лікарських засобів, що мінімізує ризик їх випадкового вживання.
Заборона обігу небезпечної хімічної продукції без відповідного маркування або в невідповідній упаковці стане важливим заходом контролю, який запобігає потенційній шкоді здоров’ю людини та довкіллю.
В цілому, система класифікації, маркування та пакування буде деталізована у підзаконному Технічному регламенті класифікації небезпечності, маркування та пакування хімічної продукції, максимально відповідному європейському Регламенту CLP. Наразі технічний регламент проходить міжвідомче погодження та буде прийнятий до введення в дію Закону.
Відповідно до визначеної класифікації небезпечності хімічних речовин, а також потенційної можливості їх використання для усвідомленого завдання шкоди здоров’ю людини та довкіллю, здійснення терористичного акту або для створення зброї центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері забезпечення хімічної безпеки, будуть сформовані такі переліки:
1) особливо небезпечних хімічних речовин;
2) отруйних хімічних речовин;
3) хімічних речовин подвійного використання.
Формування переліків особливо небезпечних, отруйних та хімічних речовин подвійного використання є критично важливим аспектом в системі управління хімічною безпекою. Ці переліки відіграють ключову роль у запобіганні потенційному використанню хімічних речовин для завдання шкоди або в терористичних цілях.
Перелік особливо небезпечних хімічних речовин дозволяє ідентифікувати ті речовини, які через свої властивості можуть представляти значний прихований ризик для здоров’я людини та довкілля. Це, у свою чергу, вимагає від виробників та розповсюджувачів вживати спеціальних заходів безпеки та інформування громадськості про потенційні ризики при використанні цих речовин.
Перелік отруйних хімічних речовин важливий для регулювання обігу та використання речовин, які можуть спричинити отруєння

або інші негативні наслідки для здоров’я. Ведення такого переліку сприяє розробці та застосуванню відповідних заходів захисту на місцях роботи, а також при використанні хімічних речовин у побуті.
Перелік хімічних речовин подвійного використання є важливим для контролю за речовинами, які можуть бути використані не лише в цивільних, але й у військових або терористичних цілях. Ведення цього переліку дозволяє здійснювати ефективний моніторинг та контроль за обігом таких речовин, запобігаючи їх незаконному використанню або експорту.
Загалом, формування та ведення цих переліків сприяє підвищенню рівня хімічної безпеки, забезпечує ефективне управління ризиками, пов’язаними з використанням хімічних речовин, та створює передумови для розробки та імплементації цілеспрямованих заходів щодо мінімізації потенційних ризиків. Це також сприяє виконанню міжнародних зобов’язань та стандартів у галузі хімічної безпеки, зміцнюючи глобальні зусилля у запобіганні хімічним загрозам.
Державна реєстрація хімічних речовин є фундаментальним процесом, який забезпечує систематичний контроль за обігом хімічних речовин, вироблених або імпортованих для використання на ринку. Цей процес виконується центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері, і регулюється відповідно до порядку, встановленого Кабінетом Міністрів України. Підзаконним актом стане Технічний регламент щодо безпечності хімічної продукції, максимально відповідний європейському Регламенту REACH, який наразі проходить міжвідомче погодження та буде прийнятий до введення в дію Закону.
Ключовою підставою для державної реєстрації є річний обсяг хімічної речовини, що надається на ринку, який становить одну тонну або більше. Такий підхід дозволяє зосередити увагу на хімічних речовинах, які мають значний обсяг використання та потенційно можуть мати вплив на здоров’я людини та довкілля.
Важливим аспектом є те, що суб’єкти господарювання у ланцюзі постачання хімічної речовини звільняються від необхідності повторної реєстрації, якщо така реєстрація вже була здійснена

попереднім учасником ланцюга. Це спрощує процес обігу хімічних речовин, не зменшуючи при цьому рівень контролю за їх безпекою.
Процедура державної реєстрації передбачає подання заяви та супутніх документів, які містять інформацію про хімічну речовину, включаючи її ідентифікаційні дані, визначені види використання, класифікацію небезпеки, результати випробувань всіх можливих небезпечних властивостей, а також звіт про безпечність речовини. Це забезпечує повноту інформації, необхідної для оцінки потенційних ризиків.
У той же час, передбачається спільна подача заяв на державну реєстрацію суб’єктами, що виробляють або надають на ринку однакову хімічну речовину. Спільна подача інформації у рамках державної реєстрації хімічних речовин є значним нововведенням, яке сприяє ефективності та оптимізації процесів реєстрації. Цей підхід дозволяє кільком суб’єктам господарювання, що виробляють або імпортують ідентичні хімічні речовини, об’єднувати свої зусилля для подання необхідної інформації до відповідного регуляторного органу.
Переваги спільної подачі полягають у зменшенні адміністративного навантаження на кожного окремого суб’єкта господарювання та в оптимізації використання ресурсів, оскільки вона дозволяє уникнути дублювання даних та експериментів. Такий підхід сприяє також підвищенню якості та надійності наданої інформації, адже дані, що подаються, базуються на ширшому наборі експериментальних даних та аналізу.
Спільна подача передбачає, що суб’єкти господарювання мають співпрацювати між собою для визначення та узгодження інформації, яка буде подана до центрального органу виконавчої влади. Це включає дані щодо класифікації небезпеки хімічної речовини, результати досліджень небезпечних властивостей, інструкцію з безпечного використання, звіт про безпечність речовини, а також іншу відповідну інформацію.
Кабінет Міністрів України визначить правила спільного подання інформації, що забезпечує прозорість та справедливість процесу реєстрації для всіх учасників у Технічному регламенті щодо

безпечності хімічної продукції, включно з встановленням форм електронних та друкованих документів, що додаються до заяви про проведення державної реєстрації, та порядку їх заповнення.
Важливість державної реєстрації хімічних речовин полягає у створенні умов для відповідального використання хімічних речовин, мінімізації ризиків для здоров'я та довкілля та запобіганні потенційному зловживанню або неправильному використанню. Такий підхід сприяє забезпеченню прозорості та відповідальності на всіх етапах обігу хімічних речовин, від виробництва до кінцевого використання, та є важливим елементом національної системи хімічної безпеки.
Ідентифікація хімічних речовин, які виробляються, імпортуються або вводяться на ринок, є обов'язковою процедурою, що забезпечує точне визначення їх структури та складу. Відповідальність за ідентифікацію покладається на виробників та імпортерів, що сприяє забезпеченню безпеки хімічних речовин на всіх етапах їх обігу.
Процес ідентифікації включає визначення назви хімічної речовини згідно з номенклатурою ІЮПАК, її CAS номера (за наявності), хімічної та структурної формул, а також детальний склад. Це дозволяє однозначно ідентифікувати речовину та відрізняти її від інших. Залежно від складу, хімічні речовини класифікуються як однокомпонентні, багатокомпонентні або речовини невизначеного або змінного складу.

Для ідентифікації застосовуються передові аналітичні методи, зокрема:
Абсорбційна спектроскопія в УФ та видимих діапазонах (UV/Vis);
Інфрачервона спектроскопія (IR);
Ядерно-магнітно-резонансна спектроскопія (NMR);
Мас-спектроскопія (MS);
Рентгенодифракційний аналіз (XRD);
Рентгенофлуоресцентний аналіз (XRF);
Атомно-абсорбційний спектральний аналіз (AAS);
Газова хроматографія (GC);
Високоефективна рідинна хроматографія (HPLC).
Ці методи дозволяють отримати повну інформацію про фізичні та

хімічні властивості речовин, забезпечуючи високий рівень їх безпеки та контроль за використанням у промисловості та побуті. Уповноважені органи можуть також вводити додаткові методи аналітичного дослідження для підвищення точності та надійності ідентифікації хімічних речовин.

Перед введенням в обіг хімічної продукції виробники, імпортери, постачальники та інші суб’єкти господарювання повинні розробити заходи щодо контролю ризиків під час її визначеного використання протягом усього життєвого циклу такої продукції та надати цю інформацію споживачу хімічної продукції як паспорт безпечності хімічної продукції або інструкцію з безпечного використання.

Паспорт безпечності хімічної продукції (Safety Data Sheet, SDS) є ключовим документом у системі управління хімічною безпекою, який грає важливу роль у забезпеченні інформаційної прозорості та безпеки при використанні хімічних речовин. SDS надає детальну інформацію про властивості хімічної продукції, потенційні ризики для здоров’я та довкілля, а також рекомендації щодо заходів безпеки під час її транспортування, зберігання та використання. SDS містить вичерпну інформацію про хімічну продукцію, включаючи її склад, фізико-хімічні властивості, інформацію про небезпеки, заходи першої допомоги, вплив на довкілля та рекомендації з утилізації. Це дозволяє користувачам зрозуміти потенційні ризики та правильно їх контролювати при поводженні з продукцією. Наявність інструкцій щодо безпечного використання та контролю ризиків допомагає запобігти нещасним випадкам, професійним захворюванням та екологічним інцидентам. SDS вказує на необхідні захисні заходи, включаючи особисті засоби захисту та обладнання для запобігання розливам.

Використання SDS сприяє відповідальності суб’єктів господарювання за безпеку хімічної продукції на всіх етапах її життєвого циклу. Це сприяє співпраці між різними учасниками ланцюга постачання – від виробників до кінцевих споживачів, включаючи транспортні компанії, дистриб’юторів та регуляторні органи. Це забезпечує єдиний підхід до управління ризиками та обігу інформації про безпеку.

В епоху глобальних екологічних викликів та постійно зростаючої уваги до здоров’я людини, контроль за використанням хімічних речовин набуває критичного значення. З метою захисту нашого довкілля та здоров’я людей, встановлено суворі обмеження на виробництво, використання та розповсюдження хімічних речовин, які несуть неконтрольовані ризики. Ці заходи включають заборону на певні види використання, обмеження імпорту продукції з потенційно небезпечними хімічними компонентами, а також встановлення лімітів на концентрації небезпечних речовин у продуктах.

Важливість таких обмежень не можна недооцінювати. Вони не тільки запобігають потенційним катастрофам та хронічним захворюванням, але й стимулюють інновації у виробництві та використанні хімічних речовин, спонукаючи до розробки більш безпечних альтернатив. Це демонструє зрілість та відповідальність суспільства перед обличчям технологічного прогресу, підкреслюючи, що безпека та охорона здоров’я є пріоритетними над короткостроковими економічними вигодами.

З метою контролю над використанням особливо небезпечних хімічних речовин, які підлягають виведенню з ринку, законодавством передбачено обов’язкове отримання дозволу від суб’єктів господарювання. Це регулювання має на меті забезпечення безпеки людей та захист навколишнього середовища від потенційної шкоди, яку можуть спричинити такі речовини, у той же час дозволяючи суб’єктам господарювання перейти на безпечніші процеси та речовини. Кабінет Міністрів України визначає умови та строки виведення цих речовин з ринку, а також види їх дозволеного використання.

Суб’єкти господарювання, які бажають продовжувати виробництво, розповсюдження або використання цих хімічних речовин, зобов’язані отримати відповідний дозвіл, демонструючи дозволені види використання або дотримання встановлених виключень. Важливо, що без такого дозволу будь-які дії з особливо небезпечними хімічними речовинами, які виводяться з ринку, вважаються незаконними, що підкреслює строгість регулювання у цій сфері.

Процес отримання дозволу передбачає подання заяви та супутніх

документів, що містять інформацію про хімічну речовину, план заміщення на альтернативні речовини, соціально-економічний аналіз та інші важливі дані. Це забезпечує детальний перегляд та оцінку потенційних ризиків, пов’язаних з використанням таких речовин, та їх можливого впливу на здоров’я та довкілля.
Для забезпечення контролю над обігом та використанням отруйних хімічних речовин, суб’єкти господарювання зобов’язані отримати дозвіл від компетентного органу. Цей дозвіл є індивідуальним для кожної отруйної хімічної речовини та вказує конкретні види її допустимого використання. Отримання дозволу передбачає подачу заяви та необхідних документів, що включають інформацію про хімічну речовину, види її використання, заходи контролю ризиків, та забезпечує дотримання правил хімічної безпеки та охорони здоров’я.
Процедура видачі дозволу регулюється відповідним законодавством та вимагає від суб’єктів господарювання відповідальності при виробництві, введенні на ринок або використанні отруйних речовин. Наявність дозволу є обов’язковою умовою для здійснення діяльності з отруйними хімічними речовинами, що підкреслює серйозність підходу до регулювання використання потенційно небезпечних хімічних речовин.
Для забезпечення прозорості обігу хімічних речовин та захисту комерційної таємниці, суб’єкти господарювання, які виробляють, імпортують або реалізують хімічну продукцію, можуть використовувати альтернативні назви для певних хімічних речовин.
Важливою є подача повідомлення про таке використання до відповідного регуляторного органу, щоб забезпечити дотримання законодавчих вимог та збереження конфіденційності інформації, яка може бути визнана комерційною таємницею. Реєстрація повідомлення про використання альтернативної назви включає подачу детальної інформації про хімічну речовину, її класифікацію небезпеки, концентрацію у продукції, а також аргументоване обґрунтування необхідності використання альтернативної назви. Це дозволяє збалансувати інтереси безпеки та захисту працівників, споживачів та навколишнього

середовища з комерційними інтересами підприємств.
Процес розгляду та реєстрації повідомлень є чітко регламентованим і включає можливість відмови у разі невідповідності поданих даних законодавчим критеріям. Підтримка такої системи повідомлень сприяє високому рівню хімічної безпеки, обмежуючи ризики використання небезпечних речовин та забезпечуючи ефективний захист інтелектуальної власності та комерційних секретів підприємств.
У контексті забезпечення національної безпеки та запобігання ризикам, пов’язаним з тероризмом та диверсіями, значну увагу приділяється контролю за обігом хімічних речовин подвійного призначення. Ці заходи включають ретельну ідентифікацію та інвентаризацію таких речовин, а також визначення та захист цільових об’єктів, на яких вони використовуються або зберігаються.
Розробка планів захисту для кожного цільового об’єкта, які включають процедури реагування на терористичні акти, диверсії чи несанкціонований доступ, є обов’язковою. Ці плани мають регулярно оновлюватися та адаптуватися до змін у загрозах або умовах експлуатації об’єктів. Важливим елементом є також захист інформаційних систем від кібератак, що може бути частиною комплексного підходу до безпеки цільових об’єктів.

З метою забезпечення ефективності цих заходів, суб’єкти господарювання зобов’язані надавати вичерпну інформацію про хімічні речовини подвійного використання, які вони виробляють, імпортують або використовують, включаючи деталі про кількість, місцезнаходження та персонал, що має доступ до них. Ця інформація використовується для аналізу ризиків і планування заходів безпеки.
Також важливо відзначити, що інформація, отримана в ході цих процедур, має статус інформації з обмеженим доступом, що забезпечує її конфіденційність та захищеність від неправомірного розповсюдження.
Окрему увагу слід звернути на заборону розробки, виробництва, накопичення та застосування хімічної зброї, що відповідає міжнародним зобов’язанням України за Конвенцією про заборону

хімічної зброї. Контроль за хімічними речовинами подвійного використання, які можуть бути використані для створення зброї, є ключовим елементом цієї стратегії.

Всі ці заходи формують комплексний підхід до забезпечення хімічної безпеки та запобігання можливості використання хімічних речовин у терористичних цілях або для диверсій, з метою забезпечення захисту громадян і навколишнього середовища.

Освіта та підготовка фахівців у сфері хімічної безпеки є ключовим елементом у стратегії забезпечення безпечного виробництва, використання та обігу хімічних речовин. Усім посадовим особам, чия діяльність пов’язана з хімічною продукцією, важливо мати глибокі знання з питань хімічної безпеки. Освітні заклади різних рівнів відіграють важливу роль у формуванні цих знань, починаючи від дошкільної освіти і закінчуючи вищими навчальними закладами.

Наукові дослідження в цій галузі спрямовані на розробку наукових основ безпечного використання хімічних речовин та управління ними.

Освітній процес, наукова та інноваційна діяльність мають відбуватися з повною відповідністю до вимог безпеки, що включає належне інформування учасників про ризики, забезпечення необхідним обладнанням та відповідальність за недотримання норм безпеки.

Інформаційне забезпечення у сфері хімічної безпеки реалізується через Інформаційну систему управління хімічною безпекою, що дає можливість громадянам, а також іноземцям та особам без громадянства отримувати відкритий доступ до актуальної інформації. Це сприяє прозорості та відкритості в галузі, підвищує рівень обізнаності суспільства щодо хімічної безпеки та сприяє відповідальному поводженню з хімічною продукцією на всіх етапах її життєвого циклу.

Завершуючи, можна констатувати, що освіта і підготовка фахівців, наукові дослідження та інформаційне забезпечення у сфері хімічної безпеки та управління хімічною продукцією в Україні є стратегічно важливими напрямками. Вони спрямовані на створення безпечного хімічного середовища, зниження ризиків

для здоров’я населення та довкілля, а також на забезпечення сталого розвитку країни.
Систематична робота у цих напрямках дозволяє формувати у суспільстві культуру хімічної безпеки, підвищувати обізнаність громадян та фахівців про потенційні ризики та способи їх мінімізації. Наукові дослідження сприяють розробці новітніх технологій та підходів до управління хімічними речовинами, що відкриває шлях до інновацій та покращення якості життя.

Запитання та відповіді щодо прийняття та введення в дію Закону України «Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією»

Цей довідник є «живим» документом, у якому представлені відповіді на загальні та специфічні запитання, що задають представники промисловості, громадськості та інших заінтересованих сторін включно з органами влади, щодо законодавчих змін України у сфері хімічної безпеки та обігу хімічних речовин, які відбулися та продовжуються внаслідок прийняття базового Закону України «Про забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією» № 2804-IX від 01.12.2022.

Зміст

Запитання 1: Яка сфера дії Закону, зважаючи на введення нових визначень щодо продукції та діяльність яких суб’єктів

господарювання підпадає під сферу дії нового законодавства?

Запитання 2: У частині третій статті 3 визначено, що дія цього Закону не поширюється на діяльність, пов’язану з виробництвом, імпортом, експортом, обігом, використанням, утилізацією та/або видаленням активних фармацевтичних препаратів, пестицидів і агрохімікатів (включно з добривами), біоцидів, дезінфекційних засобів, які усі підпадають під визначення «хімічна продукція», а тому припущення, що вони повинні підпадати під сферу Закону є логічним. Яким чином слід вирішувати цей юридичний дисонанс та як визначатися з обов’язками відповідним суб’єктам господарювання?

Запитання 3: Деякі обов’язки суб’єктів господарювання не досить зрозумілі щодо практики їх виконання: яким чином визначати альтернативні хімічні речовини для їх використання в технологічному процесі замість небезпечних хімічних речовин?

Запитання 4: Деякі обов’язки суб’єктів господарювання не досить зрозумілі: що таке ризик-орієнтований підхід до управління хімічною безпекою та хімічною продукцією та як він запроваджується у систему управління?

Запитання 5: Деякі обов’язки суб’єктів господарювання не досить зрозумілі: які заходи щодо запобігання виникненню хімічних інцидентів необхідно здійснювати суб’єктам? Що таке хімічний інцидент?

Запитання 6: Деякі обов’язки суб’єктів господарювання потребують пояснень: яким чином необхідно ідентифікувати хімічні речовини?

Запитання 7: Законом встановлюється новий центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері забезпечення хімічної безпеки, та який наділяється великим спектром повноважень у цій сфері. Що це за орган, коли він буде створений та почне функціонувати?

Запитання 8: Яким чином буде перевірятися виконання обов’язків

суб’єктами господарювання?

Запитання 9: Статтями 22 та 26 встановлюється процедура моніторингу та реєстрації загроз хімічній безпеці. Що це за процес та яке він вплине на діяльність суб’єктів господарювання та загальне населення України?

Запитання 10: Яким чином буде функціонувати Інформаційна система забезпечення хімічної безпеки? Хто буде здійснювати її адміністрування та хто буде мати доступ до даних?

Запитання 11: Статтею 27 встановлюються вимоги до нормування у сфері забезпечення хімічної безпеки із затвердженням різноманітних ГДК та ГДВ. Чому положення щодо нормування встановлені паралельно з визначенням орієнтовно безпечних рівнів впливу? Чи є ці показники однаковими, тотожними або різними?

Запитання 12: Законом встановлені зовсім нові вимоги щодо запобігання терористичним актам та диверсіям з використанням хімічних речовин подвійного використання. Як будуть визначатися хімічні речовини подвійного використання? Як треба діяти суб’єкту господарювання, якщо він провадить діяльність на цільовому об’єкті? Яким чином буде визначатись чи відноситься той чи інший виробничий або складський об’єкт до цільових об’єктів?

Запитання 13: Статтями 35 та 36 Законом встановлюється класифікація небезпечності та правила маркування класифікованої хімічної продукції відповідно до Узгодженої на глобальному рівні системи класифікації небезпеки та маркування хімічної продукції (GHS). Чи будуть однакові класифікації небезпечності відповідно до іноземних нормативно-правових актів, що імплементують GHS у тій чи іншій країні або союзі з українськими? Чи можна використовувати існуюче маркування GHS для надання хімічної продукції на ринку України, або його треба буде змінювати?

Запитання 14: Яким підзаконним актом КМУ буде встановлені

детальні критерії класифікації небезпечності та правила маркування класифікованої хімічної продукції?

Запитання 15: Законом встановлено, що виробники або імпортери подають дані про класифікацію небезпечності для хімічних речовин, які вводяться в обіг, до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері забезпечення хімічної безпеки. Яким чином повинні будуть подаватись ці дані та який їх обсяг?

Запитання 16: Що таке інформація про небезпеку?

Запитання 17: Які хімічні речовини підлягають державній реєстрації?

Запитання 18: Частинами 9-10 Статті 38 встановлюється процес спільної подачі частини реєстраційних заявок для однакових хімічних речовин. Яким чином буде реалізовуватись цей процес?

Запитання 19: Статтею 38 передбачаються три типи державної реєстрації. У чому полягає різниця? Чим проміжна хімічна речовина відрізняється від звичайної?

Запитання 20: Статтею 38 передбачено, що хімічні речовини, які не пройшли процедуру ідентифікації відповідно до статті 37 цього Закону, не допускаються до державної реєстрації. Як це недопущення буде запроваджене на практиці?

Запитання 21: Статтею 40 встановлено, що виробники або імпортери хімічної продукції повинні надати її споживачу паспорт безпечності хімічної продукції або інструкцію з безпечного використання. Яка різниця між цими документами? Чи паспорт безпечності повинен відповідати чинному ДСТУ ГОСТ 30333?

Запитання 22: Статтею 41 встановлена вимога щодо зазначення інформації про небезпечні властивості хімічної продукції на непромаркованій тарі, у якій зберігається небезпечна хімічна продукція. Яким чином необхідно зазначати цю інформацію?

Запитання 23: Частиною третьою Статті 42 встановлені специфічні вимоги до перевезення небезпечної хімічної продукції. Яким чином необхідно супроводжувати продукцію паспортом безпечності? Чи має на увазі Закон обов’язок щодо встановлення GPS-трекерів на транспортні засоби?

Запитання 24: Статтею 45 встановлюється рамкове положення щодо введення процесу накладання обмеження використання хімічних речовин. Яким чином будуть накладатися обмеження і хто цей захід буде здійснювати? Якої продукції стосуються вимоги кожного з обмежень?

Запитання 25: Статтею 47 встановлюється дозвільна процедура для використання особливо небезпечної хімічної речовини, яка виводиться з ринку. Що мається на увазі під виведенням з ринку? Чи всі хімічні речовини, які пріоритизовані як особливо небезпечні будуть виводитися з ринку? Які критерії визначення тих речовин, які потребують виведення з ринку?

Запитання 26: Статтею 48 запроваджуються дозвільна процедура надання повідомлень про використання альтернативної назви хімічної речовини в інформаційному супроводі хімічної продукції та їх реєстрації. Що включає інформаційний супровід та які альтернативні назви можна використовувати?

Запитання 27: Статтею 49 запроваджується процедура надання дозволу на використання отруйної хімічної речовини. Яким чином буде визначатися, чи належить речовина до отруйних? Чи встановлені для цього процесу у якості звільнення нижні пороги кількості або концентрацій, як для державної реєстрації чи дозволу на використання особливо небезпечних хімічних речовин, що виводяться з ринку? Які особливості цієї дозвільної процедури?

Запитання 28: Яка мета планування управління хімічною безпекою згідно зі Статтею 58? Як це вплине на діяльність суб’єктів господарювання та органів влади?

Запитання 29: Статтею 66 вводяться положення щодо

інформаційного забезпечення у сфері забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією. Яке відображення застосування цієї статті буде на практиці?

Запитання 30: Чому у Розділі XI Міжнародне співробітництво у сфері забезпечення хімічної безпеки та управління хімічною продукцією Стаття 75 (Особливості транскордонного перевезення ртуті та її сполук) містить детальні процедури щодо одного напрямку виконання міжнародних договорів, а для інших Конвенцій положення зазначені рамково?

Зміни до Регламенту CLP: нові класи небезпеки хімічної продукції

Європейська Комісія оновила Регламент про класифікацію, маркування та пакування хімічної продукції. Зміни набрали чинності 20 квітня 2023 року.

Відтепер маємо такі нові класи небезпеки хімічної продукції:

• ендокринний руйнівник (ED HH та ED ENV) для здоров’я людини або навколишнього середовища;
• стійка, біоакумулятивна і токсична (PBT); дужа стійка і дуже біоакумулятивна (vPvB);
• стійка, мобільна та токсична (PMT); дуже стійка і дуже мобільна (vPvM).

Планується, що у 2024 році буде оновлено Керівництво ЄС по класифікації, маркуванню та пакуванню хімічної продукції.

Нові класи небезпеки будуть включені в IT-інструмент IUCLID навесні 2024 року.

Після закінчення перехідних періодів використання цих класів небезпеки є обов’язковим.

Нові класи небезпеки:

- ED HH, Категорія 1, Категорія 2 (Ендокринний руйнівник для здоров’я людини)
- ED ENV, Категорія 1, Категорія 2 (Ендокринний руйнівник для довкілля)
- PBT (стійка, біоакумулятивна, токсична), vPvB (дуже стійка, дуже біоакумулятивна)
- PMT (стійка, мобільна, токсична), vPvM (дуже стійка, дуже мобільна).

Перехідні періоди:

- для нових речовин та сумішей: до 1 травня 2025 року;
- для існуючих на ринку ЄС речовин, – до 1 листопада 2026 року;
- для існуючих на ринку ЄС сумішей – до 1 травня 2028 року.

- Після закінчення перехідних періодів застосовування нових класів небезпеки є обов’язковим.

За консультацією звертайтеся до фахівців ДП “Черкаський НДІТЕХІМ”: reach_cherkassy@mail.com, vipneferaton@ukr.net;

050 718 42 20 Зав. Сектором REAH Антон Мукомела.